

Läsnyckel

Glimma: Julfesten

Författare: Marie Helleday Ekwurtzel

Illustratör: Lena Furberg

Julfesten är den sjätte fristående boken om islandshästen *Glimma* och hennes skötare *Lilly*. Hästälskare kommer att känna igen sig i stallmiljöerna, glädjas åt kärleken mellan häst och människa och med nyfikenhet ta del av de liv och öden som författaren levandegör för läsaren. Kärleken till hästar är central och den kan alla läsare njuta av att få uppleva hos vännerna i stallet, oavsett intresse. Språket ligger nära talspråket vilket gör att läsningen flyter fint även för den ovane läsaren. Som bonus hittar läsaren häst-fakta på flera ställen i boken. Glimma-serien passar bäst för läsare från 9 år och uppåt.

Innan du läser

Känner du till böckerna om Glimma sedan tidigare? De är fristående men det kan vara roligt att få veta hur det kom sig att Glimma träffade Lilly och kom till ridskolan Mullen. De fem tidigare böckerna heter:

Glimma - Räddad
Glimma - Långritten
Glimma - Spelet
Glimma - Tävlingen
Glimma - Jakten

När du hör titeln "Julfesten" – vad tror du att det är för slags fest? Hur kan man göra för att ha julfest tillsammans med hästar, tänker du? Kanske har du upplevt julfirande i ett stall? Hur var det? På bilden på framsidan av boken ser du Glimma och Lilly klädda för julfest. Vilka är de andra två på bilden, tror du? Läs baksidestexten och titta på bilden där. Känner du igen hästarna (om du läst tidigare böcker)? Vad är det som händer i bilden? Vad är det de gör? Ser det roligt eller farligt ut, tycker du? Skulle du vilja testa?

Medan du läser

1 December

Har du firat jul i ett stall någon gång? Berätta för en kompis hur det var. Hur såg det ut? Vilka juldekorationer fanns det? Fanns där marschaller? Om du inte upplevt det – försök

föreställa dig hur det skulle kunna vara med hjälp av Lillys beskrivning av julfesten på ridskolan Mulen. Har någon i klassen firat jul i ett stall? Be hen berätta! Känner du dig sugen på att vara med på ett julfirande i ett stall? Vad är det då som lockar, tycker du?

Fakta om fjordingen

Är 148 centimeter gränsen för ponny? Ta reda på det, om du inte vet.

2 Vakta gården

Leta efter "Silverhöjden", sa Lilly. Vad är det för slags stall, tror du? Minns du från förra boken?

Glimma är grå och har vit man och svans. Kan islandshästar ha vilka färger som helst? Ta reda på det, om du inte vet.

Vad skulle du tycka om att "bo på ridskolan i flera veckor", över jul och nyår? Hade du blivit lika glad och uppspelt som Lilly, tror du? Varför/Varför inte?

"Jag orkar allt när det gäller hästar", sa Lilly. Kan du förstå varför hon sa så? Hur menar hon tror du? Kan du känna igen dig i känslan av att orka mer av det som är roligt? Varför är det så, tror du? Är det bara en känsla eller är det på riktigt så att man orkar mer av det som är roligt, tror du? Varför/Varför inte?

3 Borsta lera

Glimma "kliade manke" med Ole. Hur gör hästarna då? Varför gör de så? Fråga någon hästkunnig, om du inte vet svaret.

Simons sköthäst Komet är en skäck – hur ser en sådan ut? Ta reda på det om du inte vet.

Simon och Lilly är "ihop typ". Hur vet man att man är ihop om man inte sagt det rakt ut, tänker du?

Hur tror du att ridskole-eleverna kände inför uppgiften att klara julfesten utan Kajsa? På vilket sätt kändes det också "lite spännande", tror du? Kan du känna igen känslan?

Fakta om ryktning

Varför är det viktigt att hålla hästens päls ren? Vad kan hända annars? Känner du till de redskap som nämns i texten? Har du använt sådana? Ta reda på hur de ser ut och fungerar, om du inte vet.

4 En död get

Hade du hört talas om buzkashi tidigare? Finns den sporten på riktigt, tror du? Ta reda på det! Hur tycker du att den verkar?

Vad tror du att Simon och Zakir ska hitta på tillsammans?

5 Dräkter och glitter

Vem är den där "Maria" som Lilly ska klä ut sig till? Undrar du varför en åsna, en kamel och tre vise män ska vara med i luciatåget? Be en kompis eller vuxen, som känner till de kristna traditionerna, berätta historien om guds sons födelse – så vet du vilka figurerna är sedan.

Hur tror du att Julia känner nu när hon fått veta att hon ska flytta till Tyskland? Vad tror du att hon tänkte på?

6 Vovve på vift

Hur tror du att det kändes för Zakir att ha tappat bort Pixi? Vad hade du gjort om du varit i hans situation?

7 För tidiga tomtar

Förstod du varför Pixi hade rymt? Mannen som hon sprungit hem till sa "vår tik löper". Vad betyder löper? Ta reda på det, om du inte vet. Du kan slå upp "löpa" i en ordbok eller på svenska.se men ordet kan betyda olika saker – kan du lista ut vilken betydelse ordet har i den här berättelsen? Ta hjälp av en vuxen om det är svårt.

8 Showen börjar

Vad är kadrilj? Ta reda på det, om du inte vet.

Vad hade hänt om Max inte fått ut guldappret ur Pixis mun, tror du? Kan det vara farligt att svälja sådant? Vad kan hända?

9 Luciatåg och julkrubba

Titta på bilden på sidan 54. Vad är det för ras på den lilla hästen på bilden? En ledtråd är att det är Salt eller Peppar du ser på bilden.

Vilket nummer i juluppvisningen hade du helst velat vara med i, och varför just det?

Vad tyckte du om Simons och Zakirs nummer med Pixi?

Kommer Julia att komma tillbaka någon gång, tror du?

Hur tror du att det känns att tvingas flytta så ofta? Kan det finnas något bra med det, tänker du? Vad skulle vännerna kunna säga för att trösta Julia? Vad hade du sagt? Vad hade du velat höra, om det var du som skulle flytta?

10 Jul, jul, strålande jul

Titta på bilden på sidan 63. Vilka känslor får du när du tittar på den?

”Varför är det så härligt att borra in näsan i en varm hästpäls?” undrade Stina. Tycker du också att det är härligt (om du upplevt det)? Vad tror du att det är som gör att så många djurälskare tycker om det?

Vad tycker du om ”Hästens bön”? Har du hört den förut? Vad känner du när du läser den?

Vet du vad ”tolka” är? Det kan betyda flera saker men om du slår upp ordet kan du nog lista ut vad det är Lilly fått i julklapp, och vad hon vill göra med den. Minns du bilden på baksidan av boken? Titta på den igen så ser du Lilly använda sin julklapp. Men det finns ju två par på bilden – vem är det mer som fått en likadan utrustning som Lilly, tror du?

Minns du vem Åse är? Vad blir det för slags kurs Lilly och Glimma får åka på, tror du?

Fakta om tolkning

Nu vet du lite mer om tolkning. Har du kanske redan testat det själv? Hur var det, i så fall? Om inte – skulle du vilja testa det?

11 Skidor och hästar

Titta på bokens baksidesbild igen – nu ser du nog vem som är vem bland vännerna. Finns det fler aktiviteter som passar att göra tillsammans med en häst när det är vinter? Fundera tillsammans med en kompis.

12 Dinos Foto AB

Tror du att det är Lillys Glimma som fotograferats av Dino Blixt? Tror du att han kan ge henne mer information om Glimma?

Vad menade Simon när han varnade Lilly för att ta kontakt med någon okänd person på nätet, tror du? Han tyckte att hon skulle berätta för föräldrarna först. Håller du med honom om att det kan vara en bra idé? Varför/Varför inte? Brukar du prata med dem du inte känner, på nätet? Har du pratat med dina föräldrar (eller någon annan vuxen) om vad man kan ha nytta av att tänka på när man vistas på internet? Har du själv några tankar om vad som känns tryggt och inte, när du använder internet? Prata gärna med en kompis om vad ni tycker känns bra och mindre bra när ni använder internet. Diskutera hur man kan göra om man råkar ut för tråkiga upplevelser på nätet. Efter att du har läst ut den här boken kommer en uppgift där du får tänka, läsa och diskutera vidare om trygghet på nätet, tillsammans med andra i en mindre grupp.

13 En stor stjärna

Vad tror du om chanserna att få kontakt med denna (före detta) stjärna som flytt offentlighetens ljus? Har du försökt få kontakt med en kändis någon gång? Hur gick det?

Vad hände? Berätta för en kompis eller se om någon i klassen kan berätta om en sådan erfarenhet.

Max sa: "Vi måste övertyga henne om att vi är de vi säger att vi är". Hur menade han då, tror du? Varför är det viktigt? Hur ska han "ordna det", tror du?

14 Tvillingarna

Vad tycker du om raketer vid nyår? Har du upplevt att någon (djur eller människa) blivit rädd när det smällt? Vad hände? Prata om fyrverkerier/smällare och skotträdska med en kompis. Vad tycker ni? Vad kan man göra för att slippa skrämde djur (och människor) på till exempel nyår, då det smäller mycket?

Visst är det häftigt att Glimma har en tvilling! Vet du hur vanligt det är med tvillingfödslar hos hästar? Försök ta reda på det. Du kan fråga en uppfödare, om de vet hur vanligt det är. Fråga också om de varit med om det själva någon gång och hur det i så fall var.

Tror du att Lysa finns kvar på Silverhöjden? Vore det inte fantastiskt om Lilly fick träffa Glimmas helsyster?

Efter läsningen

Vad tyckte du om boken? Berätta för en kompis! Berätta inte bara vad du tyckte utan försök också förklara varför, så blir det lättare för din kompis att förstå. Då kanske kompiserna blir mer sugna på att läsa boken själv och bilda sig en egen uppfattning. Det är roligt att ha läst samma bok som någon annan och prata om vilka tankar man fick när man läste och hur man reagerade på innehållet.

*

Diskutera, i mindre grupper, hur man kan använda internet på ett säkert sätt. Börja med att läsa texten om säker surf på Sökis* sida:

http://www.sökis.se/surfa_sakert_ungdomar.html

Titta sedan på planschen "Internet SMART", där varje bokstav i SMART står för ett bra kom-ihåg när man ska använda internet. Du hittar planschen på www.sökis.se/poster.pdf

Utgå från planschen när ni diskuterar och gå igenom rubrikerna steg för steg.

Titta sedan på länktipsen längst ner på "surfa säkert"-sidan. Om ni inte känner till de olika organisationerna sedan tidigare – gå in på deras hemsidor och läs mer om hur de arbetar för att barn och unga ska må bra.

*Sökis är en sökmotor som drivs på ideell basis med målet att kunna erbjuda barn och ungdomar ett säkert och tryggt alternativ för att söka information på internet.

*

Smid planer för en riktig julfest, på en ridskola eller ett stall, tillsammans med en eller flera hästtokiga kompisar! Planera in vilka uppträdanden ni vill ha, hur det ska se ut överallt, vad ni skulle vilja ha att äta, och så vidare.

Om ni har möjlighet: Ta med er planen till ert närmsta stall/ridskola och se om ni kan få göra verklighet av era planer, tillsammans med dem som äger/driver stället.

*

Vilken maskeraddräkt skulle du vilja bära i en julshow med häst? Rita din och hästens utstyrsel! Antingen ritar du bara själva dräkten/dräkterna eller också ritar du en bild på häst och ryttare med kläder och tillbehör på.

*

Gör ett "släktträd" för en häst du känner till. Rita upp det som ett träd och skriv in de uppgifter du hittar. Välj en häst som du vet namnet på (inte bara det den kanske kallas), åldern (åtminstone ungefär) och gärna rasen.

Ta reda på så många generationer bakåt du vill och kan, genom att söka i till exempel Häststam på www.haststam.se och/eller Blå Basen på www.blabasen.se.

När man pratar om hästars släkt kallas det "stamtavla". På Hippsons hemsida finns en artikel med tips om hur du kan forska i hästens stamtavla.

<https://www.hippson.se/artikelarkivet/junior/sa-forskar-du-i-hastens-stamtavla.thm>

*

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!